

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FiComin keskeiset viestit

- Monituottajamalli ja valinnanvapaus on varmistettava. Viranomaisviestien näyttäminen myös yksityisissä katseluohjelmissa on tärkeää kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi.
- Käyttöönotto ei saa lukita markkinaa. Vaatimukset, sopimusmallit, liittymis- ja käyttöönottomenettelyt sekä rajapinnat on saatava valmiiksi ajoissa ja DVV:n resursointi varmistettava, jotta yksityiset toimijat voivat olla mukana viimeistään silloin, kun sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuus käytännössä käynnistyy.
- Vaikutukset kustannuksiin ja tasapuolisuuteen on arvioitava avoimesti. Kompensaation puuttuessa on huolehdittava siitä, ettei sääntely suosi valtion omaa ratkaisua tai estä yksityisiä investointeja. Myös teknisten vaatimusten ja rajausten (ml. puolesta-asointi) vaikutukset tulee kuvata selkeästi sekä esittää etenemispolku mahdollisille laajennuksille.

Yksityisten digipostitoimijoiden mukaanotto on välttämätöntä kilpailuneutraliteetin ja valinnanvapauden varmistamiseksi

FiCom pitää kannatettavana, että viranomaisten sähköiset tiedoksiannot voidaan jatkossa näyttää myös yksityisissä digipostipalveluissa (katseluohjelmissa). Ratkaisu tukee monituottajamallia, kilpailuneutraliteettia ja käyttäjän valinnanvapautta.

FiCom korostaa, että käyttäjän tulee voida lukea viranomaisviestinsä aina myös Suomi.fi-viesteissä, vaikka hän käyttäisi lisäksi yksityistä katseluohjelmaa. Samalla on tärkeää, että käyttäjällä on tosiasiallinen mahdollisuus valita katseluohjelmansa ja tarvittaessa käyttää useampaa

katseluohjelmaa ilman, että julkinen ratkaisu muodostuu markkinaa vinouttavalla tavalla oletukseksi.

Käyttöönoton tulee tukea aidosti valinnanvapautta jo alusta alkaen

FiCom pitää välttämättömänä, että siirtyminen sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuteen toteutetaan siten, että yksityiset katseluohjelmat voivat olla käytännössä mukana mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Jos käyttöönotto etenee niin, että kansalaiset ohjautuvat ensin käytännössä yksinomaan Suomi.fi-viesteihin ja yksityiset palvelut tulevat mukaan vasta myöhemmin, syntyy helposti väliaikainen monopoliasetelma. Tämä heikentää kilpailuneutraalisuutta ja nostaa kynnystä siirtyä myöhemmin yksityiseen palveluun.

Siksi käyttöönoton edellytykset tulee avata ja valmistella riittävän ajoissa. Vaatimukset, sopimusmallit, liittymis- ja käyttöönotonmenettelyt sekä rajapinnat on kuvattava selkeästi ja ennakoitavasti toimijoille. Lisäksi toimijoille on tarjottava selkeä etenemispolku, jotta ensimmäiset yksityiset toimijat voivat olla mukana viimeistään siinä vaiheessa, kun ensisijaisuus käytännössä käynnistyy. FiCom kiinnittää huomiota siihen, että tuotantokäytön aikataulu tarkentuu toteutushankkeessa, minkä vuoksi valmistelun ja toimeenpanon tulee edetä viivytyksettä.

Kustannus- ja kannustinjärjestelmän kokonaisvaikutukset on arvioitava avoimesti

FiCom huomioi valtiovarainministeriön linjauksen, jonka mukaan viranomaisviestien näyttämisestä yksityisille toimijoille maksettava kompensatio arvioidaan valtiontueksi, eikä kompensatiota tästä syystä esitetä.

Säätelyn kokonaisvaikutukset yksityisiin toimijoihin ja markkinan toimivuuteen on arvioitava huolellisesti. Jos viranomaisviestien näyttäminen edellyttää merkittäviä investointeja ja jatkuvia kustannuksia, on tärkeää varmistaa, ettei säätely käytännössä luo kustannusrakennetta, joka suosii valtion ratkaisua ja vaikeuttaa yksityisten palveluiden kehittymistä ja investointeja.

FiCom ei ota kantaa yksittäisen rahoitus- tai kompensatiomallin muotoon, mutta pitää tärkeänä, että vaihtoehdot, oikeudelliset reunaehdot sekä vaikutukset kilpailuun ja kannusteisiin arvioidaan valmistelussa avoimesti. Menettelyn tulee olla myös käytännössä sujuva ja ennakoitava, jotta liittyminen ei muodostu pullonkaulaksi monituottajamallin toteutumiselle.

Tietoturva, tietosuoja ja rajapinnat on toteutettava yhdenvertaisesti

FiCom pitää tärkeänä, että DVV:n vaatimukset, sopimusehdot ja rajapinnat ovat selkeitä, avoimia, syrjimättömiä ja suhteellisia sekä mahdollistavat yhdenvertaiset toimintaedellytykset eri palveluntarjoajille.

FiCom korostaa myös käytännön edellytyksiä: testausympäristöt, kattava dokumentaatio, kohtuulliset määräajat sekä läpinäkyvä muutoksenhallinta ovat monituottajamallin toimivuuden kannalta olennaisia.

Lisäksi FiCom kiinnittää huomiota siihen, että jos puolesta-asiointia tai valtuuksiin perustuvaa asiointia ei alkuvaiheessa tueta yksityisissä katseluohjelmissa, tämä voi heikentää palvelujen tasavertaisuutta ja käyttäjien mahdollisuuksia hyödyntää yksityisiä palveluja. Tällöin rajausten perusteet, vaikutukset ja selkeä etenemispolku mahdollisille laajennuksille tulee kuvata läpinäkyvästi.

Hälinen Janne
FiCom ry